

Tajné rytecké značky na československých známkách (a nejen na nich)

Ve studii k 60. výročí vydání čs. leteckých známek „Československé lázně 1951“ v tomto čísle MR se na str. 6 zmiňujeme o tajných ryteckých značkách vynikajícího rytce Jindry Schmidta na čtyřech hodnotách těchto známek. Protože nejen v poválečné, ale i v předválečné éře vydávání čs. známek nebyl tento jev ojedinělou výjimkou a naopak se hojně vyskytly i jiné emise, tištěné z rytin, na nichž se tajné rytecké značky rovněž objevily, považujeme za účelné uveřejnit právě v tomto a následujících číslech MR jejich pokud možno úplný přehled. Na závěr tohoto textu uveřejníme také příklady výskytu tajných ryteckých značek na známkách jiných států.

I. Období předválečné ČSR

Na známkách první Československé republiky, tištěných z rytin, se tajné rytecké značky poprvé vyskytly v roce 1928. Byla to doba výhradního působení jednoho z klasiků našeho rytectví poštovních známek **Karla Seizingera**. Teprve od roku 1934 se objevuje v souvislosti s vydáním známky s portrétem Antonína Dvořáka jméno dalšího rytce, později velmi proslulého **Bohumila Heinze**.

Oba tito mistři rytecké tvorby brzy začali používat k označení svých rytin tzv. tajné rytecké značky. Zatímco Seizinger byl zpočátku „zdrženlivý“ a ne každou ze svých známek takto označil, Heinz použil tajnou značku hned na první známce, kterou pro Čs. poštu vryl (A. Dvořák). Oba rytci však přísně dodržovali zásadu, že jejich značky nesmějí nijak viditelně narušovat kresbu známky a umísťovali je ve velmi miniaturizované podobě většinou do rohů známkového obrazu nebo na jeho okraje. Speciálně to platilo o Seizingerovi, který své značky „S“ nebo „KS“ takto ukrýval, výjimečně použil také (zřejmě omylem při rytí) „S“ zrcadlově obrácené. Heinz byl někdy „odvážnější“ a kromě uvedených

poloh vzácněji umísťoval své značky (obvykle spojená písmena „HB“, výjimečně celé příjmení) dokonce i doprostřed obrazu – vždy však tak, že byly téměř nepostřehnutelné.

Karel Seizinger měl také některé své zvláštní zvyky kromě skutečnosti, že některé jeho značky jsou tak malé, že je dosti obtížné je vůbec nalézt a je nutné použít velkého zvětšení. U emisí víceznámkových Seizinger takto někdy označil **jen jednu nebo dvě známky** (např. „Jubilejní 1928“). Zřídka označoval značkami rytiny portrétů (výjimkou je např. Tyrš z roku 1932), **nikdy** však – a to je zajímavé – **portréty prezidenta Masaryka** (snad z úcty před oficiálním činitelem?). Naopak několikrát vryl **jako tajnou značku i jméno autora námětu** známky (např. emise „Sv. Václav“, Mánesův obraz na emisi „KDM“).

V následujícím textu se budeme věnovat podrobnému popisu ryteckých značek **podle chronologie vydávaných emisí**. K vyobrazením příslušných známek připojujeme vždy **velké zvětšeniny detailů kresby** těchto známek s ryteckými značkami, označenými šipkami.

Obr. 1
„Jubilejní 1928“, 1928, 2 Kč, „S“
vpravo dole nad rámečkem
hodnoty „2“

Obr. 2
„Jubilejní 1928“, 1928, 5 Kč, „KS“
vlevo dole v rohu kresby vedle
hodnoty „5“

Obr. 3
„Sv. Václav“, 1929, 50 a 60 h, „KS“
vpravo u rozviliny;
„ALEŠ“ symetricky vlevo

(Pokračování na následující straně)